

บทที่ 4

การกำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง

เพื่อให้การกำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนด
ข้อแนะนำการตรวจสอบ และการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.1 การตรวจสอบด้านสถานที่

กิจการควบคุมประเภทที่ 1

ผู้ประกอบการไม่ต้องแจ้งหรือยื่นคำขออนุญาตในการประกอบกิจการ จึงไม่มีขั้นตอน
ดำเนินการก่อนประกอบกิจการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดทำข้อมูลประกอบการตรวจตรากิจการควบคุม
ประเภทที่ 1 ดังนี้

ลำดับที่ วันที่

ชื่อผู้ประกอบการ

ที่อยู่

โทรศัพท์ โทรสาร.....

ประกอบกิจการเมื่อ

ชื่อผู้ตรวจสอบ

ชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิง	จำนวนที่อนุญาตให้จัดเก็บตาม กฎกระทรวงข้อ 18 (ลิตร)	จำนวนที่เก็บจริง (ลิตร)
ไวไฟมาก	40	
ไวไฟปานกลาง	227	
ไวไฟน้อย	454	

กิจการควบคุมประเภทที่ 2

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขั้นตอนการดำเนินการเมื่อมีผู้แจ้งประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 2 ตามแบบ รพ.น. 1 ดังนี้

1. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งการประกอบกิจการแล้ว ให้ตรวจสอบเอกสาร และตรวจที่ตั้งของสถานที่ประกอบกิจการว่าอยู่ในเขตผังเมืองรวมหรือไม่ ถ้าเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้ออกใบรับแจ้งตามแบบ รพ.น. 2 ในวันที่ได้รับแจ้งเพื่อเป็นหลักฐานให้แก่ผู้แจ้ง
2. กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารการแจ้งแล้วถ้าปรากฏว่าไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้แจ้งทราบภายในวันที่รับแจ้งเพื่อนำไปแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วนต่อไป
3. เมื่อออกใบรับแจ้งแล้วให้รายงานสำนักงานพลังงานภูมิภาค เพื่อทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันออกใบรับแจ้ง
4. พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องออกไปตรวจสอบสถานที่ที่แจ้งไว้ หากพบว่ามี การประกอบกิจการไปก่อนที่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ บุคคลนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5. พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบสถานที่ หากพบว่าการแจ้งของผู้ประกอบกิจการไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ผู้ประกอบกิจการต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งการให้ผู้แจ้งแก้ไขหนังสือแจ้งให้ถูกต้องภายใน 7 วัน หากฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท และให้ศาลสั่งให้เลิกการประกอบกิจการ
6. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบในภายหลังว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน และมีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อผู้ประกอบกิจการแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานสำนักงานพลังงานภูมิภาค ทราบภายใน 30 วัน

แบบตรวจสอบการรับแจ้งการประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 2

วันที่

ชื่อผู้ประกอบการ

ที่อยู่

โทรศัพท์

โทรสาร

ชื่อผู้ตรวจสอบ

ประเภทสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงประเภทที่สอง

- สถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงลักษณะที่สอง (โรงงานขนาดเล็กหรือเพื่อการเกษตร)
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค. ลักษณะที่หนึ่ง (ปั้มน้ำมันดีเซลริมทางขนาดเล็ก)
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ง. (ปั้มน้ำมันแก๊วแก๊วมอเตอร์)
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ. ลักษณะที่หนึ่ง (สถานีบริการทางน้ำขนาดเล็ก)

เอกสารประกอบการพิจารณาแจ้ง	ถูกต้อง/ครบถ้วน (ระบุเอกสารอ้างอิง)
1) ใบแจ้งการประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 2 (ตามแบบ ธพ.น.1)	
2) ภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้แจ้ง (กรณีบุคคลธรรมดา)	
3) หนังสือรับรองการจดทะเบียนพร้อมสำเนารายละเอียดวัตถุประสงค์ และมีอำนาจ ลงชื่อแทนนิติบุคคลมีอายุที่ออกให้ไม่เกิน 180 วัน (กรณีนิติบุคคลเป็นผู้แจ้ง)	
4) สำเนาหนังสือแสดงความเป็นตัวแทนของบุคคล หรือนิติบุคคลผู้แจ้ง (กรณีตัวแทนของนิติบุคคลหรือบุคคลเป็นผู้แจ้ง)	
5) สำเนาหรือภาพถ่ายโฉนดที่ดิน หรือ นส.3 หรือ นส.3ก หรือ สค.1 หรือหลักฐาน การยินยอมให้ใช้ที่ดินจากหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้น	
6) สำเนาเอกสารแสดงว่า ผู้แจ้งมีสิทธิ์ ใช้ที่ดินหรือหนังสือยินยอมของเจ้าของที่ดิน	

มาตรฐานการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง

เอกสารประกอบการพิจารณารับแจ้ง	ถูกต้อง/ครบถ้วน (ระบุเอกสารอ้างอิง)
7) สำเนาหนังสืออนุญาต พร้อมด้วยสำเนาแผนผังบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้ผู้ขออนุญาตทำทางเชื่อมระหว่างบริเวณที่ได้รับอนุญาตกับถนนสาธารณะทางหลวงหรือถนนส่วนบุคคล เพื่อใช้เป็นทางสำหรับยานพาหนะเข้า-ออกสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ก. ลักษณะที่ 1 เพื่อการจำหน่ายหรือขาย หนังสืออนุญาต พร้อมด้วยสำเนาแผนผังบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้ทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลและรับผิดชอบถนนสาธารณะ ทางเบี่ยงถนนส่วนบุคคล หรือลำน้ำสาขานั้น	
8) แผนที่สังเขปแสดงสถานที่ประกอบกิจการพร้อมแสดงสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ภายในรัศมี 50.00 เมตร จำนวน 3 ชุด	
9) แผนผังบริเวณของสถานที่ประกอบกิจการจำนวน 3 ชุด	
10) แบบก่อสร้างถังกักน้ำมันเชื้อเพลิงเหนือพื้นดินขนาดใหญ่พร้อมระบบท่อและอุปกรณ์ จำนวน 3 ชุด	
11) รายการคำนวณความมั่นคง แข็งแรงของถังกักน้ำมันเชื้อเพลิงเหนือพื้นดินขนาดใหญ่ จำนวน 1 ชุด	
12) หนังสือรับรองจากวิศวกรสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้คำนวณความมั่นคงแข็งแรงระบบความปลอดภัย และระบบควบคุมมลพิษของถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเหนือพื้นดินขนาดใหญ่ และสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ และผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมพร้อมทั้งแบบภาพถ่ายใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม	
13) อื่น ๆ (ถ้ามี)	

ออกใบรับแจ้ง ธพ.น.2 ได้

กิจการควบคุมประเภทที่ 3

เมื่อผู้ประสงค์ประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 ยื่นคำขออนุญาตพร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตามแบบ ธพ.น. 3 ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบเอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ หากเห็นว่าถูกต้องก็ให้แจ้งสำนักงานพลังงานภูมิภาค เพื่อนัดหมายตรวจสอบสถานที่ร่วมกัน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายออกไปตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตร่วมกัน โดยตรวจสอบจุดที่ตั้งของสถานที่ขออนุญาต พิจารณาคุณสมบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานที่ตั้ง เช่น ความกว้างของถนน ระยะห่างเชิงลาดสะพาน ทางโค้ง ทางแยก ฯลฯ ตามข้อกำหนดพร้อมทั้งตรวจสอบว่าสถานที่ตั้งอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายอื่นด้วยหรือไม่ เช่น กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง เป็นต้น

2. ผลการตรวจสอบสถานที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบลงชื่อในบันทึกการตรวจสอบร่วมกัน หากเห็นว่าไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหนังสือแจ้งข้อขัดข้องดังกล่าวพร้อมส่งเรื่องคืนไปยังผู้ขออนุญาต

3. หากผลการตรวจสอบสถานที่ถูกต้องและไม่ขัดข้อกำหนด หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลการตรวจสอบสถานที่พร้อมเรื่องราวการขออนุญาตทั้งหมด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้สำนักงานพลังงานภูมิภาค ต่อไป

4. สำนักงานพลังงานภูมิภาคตรวจสอบความถูกต้อง จะแจ้งผลการพิจารณาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ เพื่อแจ้งให้ผู้ประกอบการดำเนินการก่อสร้างต่อไป

5. ในระหว่างการก่อสร้าง หากมีการติดตั้งถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ระบบจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงระบบท่อ และอุปกรณ์แล้วเสร็จ ผู้ขออนุญาตจะต้องแจ้งขอให้ทดสอบและตรวจสอบระบบความปลอดภัยในอุปกรณ์ดังกล่าวต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งสำนักงานพลังงานภูมิภาคภายใน 3 วัน

6. เมื่อสำนักงานพลังงานภูมิภาคตรวจสอบแล้ว จะแจ้งผลการตรวจสอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบเพื่อแจ้งผู้ประกอบการต่อไป

7. เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบผลการตรวจสอบไม่ถูกต้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งให้ผู้ขออนุญาตทราบเพื่อปรับปรุงแก้ไข หากเห็นว่าถูกต้องให้พิจารณาออกใบอนุญาตตามแบบ ธพ.น. 4 และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม แล้วสำเนาใบอนุญาตไปให้สำนักงานพลังงานภูมิภาคทราบ ภายใน 5 วัน เพื่อเป็นหลักฐาน

แบบตรวจสอบการพิจารณาออกใบอนุญาตกิจการควบคุมประเภทที่ 3

วันที่

ชื่อผู้ประกอบการ

ที่อยู่

โทรศัพท์

โทรสาร

ชื่อผู้ตรวจสอบ

ประเภทสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงประเภทที่สาม

- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ก. (สถานีบริการมาตรฐานบนถนนใหญ่)
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ข. (สถานีบริการมาตรฐานขนาดเล็กในซอย)
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค. (ปั้มถึงลอยดีเซลริมทางขนาดใหญ่)
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ. ลักษณะที่สอง (สถานีบริการทางน้ำขนาดใหญ่เก็บน้ำมันดีเซลหรือน้ำมันเบนซิน)

ขั้นตอนการพิจารณาออกใบอนุญาต	ถูกต้อง/ครบถ้วน (ระบุเอกสารอ้างอิง)
1) เอกสาร ฐพ.น.3	
2) เอกสารประกอบคำขออนุญาต	
3) เอกสารการตรวจสอบสถานที่ประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3	
4) สำนักงานพลังงานภูมิภาคแจ้งผลการตรวจสอบแบบแปลน	
5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งผลการพิจารณาให้ทำการก่อสร้างให้ผู้ขออนุญาตทราบ	
6) ผู้ประกอบการแจ้งขอทดสอบและตรวจสอบระบบความปลอดภัยโดยให้ส่งเรื่องให้สำนักงานพลังงานภูมิภาคภายใน 3 วัน	
7) สำนักงานพลังงานภูมิภาคแจ้งผลการทดสอบและตรวจสอบระบบความปลอดภัย	
8) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกใบอนุญาตประกอบกิจการ (ฐพ.น.4) และส่งสำเนาให้สำนักงานพลังงานภูมิภาคภายใน 5 วัน	

ขั้นตอนการพิจารณาออกใบอนุญาต	ถูกต้อง/ครบถ้วน (ระบุเอกสารอ้างอิง)
1) การต่อใบอนุญาต ให้ใช้เอกสาร รพ.น.6 ยื่นขอต่อใบอนุญาตภายใน 60 วันก่อนใบอนุญาตหมดอายุ	
2) การออกใบอนุญาตต่ออายุ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำหลักฐาน บันทึกผลการตรวจสถานที่ขออนุญาตที่เจ้าหน้าที่ตรวจไว้แล้ว ระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน มาประกอบการพิจารณา หากเห็นว่ามีความปลอดภัยและไม่มีการแก้ไขสถานที่ประกอบการ ให้ออกใบอนุญาตได้ ในกรณีที่ไม่มีผลการตรวจของเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบก่อนออกใบอนุญาต จากนั้นสำเนาใบอนุญาตให้สำนักงานพลังงานภูมิภาคทราบภายใน 15 วัน	

- ออกใบอนุญาต รพ.น.4 ได้
- ต่อใบอนุญาต รพ.น.6

หมายเหตุ

- กรณีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานที่ประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 ให้ใช้เอกสาร รพ.น.5 ดำเนินการตามขั้นตอนข้อ 1.-8
- กรณีการโอนใบอนุญาต ใช้เอกสาร รพ.น.8 โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบการพิจารณาโดยอนุโลม จากนั้นสำเนาใบอนุญาตให้ สำนักงานพลังงานภูมิภาคทราบภายใน 5 วัน
- กรณีประกอบกิจการครบ 10 ปี ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการครบ 10 ปี แจ้งต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอทดสอบและตรวจสอบถึงเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ระบบจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ระบบท่อ และอุปกรณ์ตามวาระ จากนั้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการแจ้งไปยังสำนักงานพลังงานภูมิภาค สำนักงานพลังงานภูมิภาค จะส่งเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการตามข้อ 7.

4.2 ด้านบุคลากร

การปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบเอกสาร แบบแปลนของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ตามที่ผู้ประกอบการฯ ได้ยื่นเรื่องแจ้งการประกอบกิจการหรือขออนุญาตก่อสร้าง หรือขอตัดแปลง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงการต่อใบอนุญาต และการออกตรวจสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเตรียมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้เหมาะสมกับลักษณะงาน โดยเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

ประเภท	คุณสมบัติ
กิจการควบคุมประเภทที่ 1	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือเทียบเท่า
กิจการควบคุมประเภทที่ 2	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือเทียบเท่า
กิจการควบคุมประเภทที่ 3	ปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต หรือเทียบเท่า

หมายเหตุ กรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ตามคุณสมบัติข้างต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรขอความร่วมมือจากส่วนราชการที่ถ่ายโอน หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งข้าราชการมาให้คำแนะนำและช่วยเหลือการปฏิบัติตามภารกิจไปพลางก่อน

4.3 ด้านการจัดการระบบข้อมูล

สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกิจการที่อาจก่อให้เกิดอันตรายจากอัคคีภัย เนื่องจากเป็นสถานที่เก็บวัสดุไวไฟจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการการกำกับดูแลกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงในพื้นที่ จึงควรจัดทำทะเบียนผู้ประกอบการ โดยแยกตามประเภทของกิจการควบคุมเป็นประเภทที่ 1 ประเภทที่ 2 และประเภทที่ 3 โดยระบุสถานที่ตั้ง ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่จัดเก็บแยกแต่ละประเภท ปีที่เริ่มดำเนินกิจการ พร้อมทั้งระบุเลขที่ใบอนุญาตหรือใบรับแจ้ง โดยจัดทำแบบข้อมูลการตรวจสอบตามภาคผนวก

4.4 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

ในปัจจุบันสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถจัดซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงจากบริษัทผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่โดยตรง จึงต้องซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานีบริการหรือผู้ค้ารายย่อยมาจำหน่าย ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ได้คุณภาพมาจำหน่าย ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน จึงกำหนดข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) กรณีที่ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานีบริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) โดยตรง ควรปฏิบัติดังนี้

- ตรวจสอบถังที่นำไปใส่น้ำมัน จะต้องไม่มีสิ่งสกปรก น้ำ หรือน้ำมันชนิดอื่น ค้างอยู่ภายในถัง
- ไม่ควรนำถังน้ำมันที่เคยบรรจุน้ำมันชนิดใดชนิดหนึ่งมาบรรจุน้ำมันชนิดอื่น นอกจากน้ำมันชนิดที่เคยบรรจุ เพราะที่ก้นถังอาจมีน้ำมันชนิดเดิมค้างอยู่ และจะทำให้เกิดการปนเปื้อนกับน้ำมันชนิดใหม่ลงไป ซึ่งจะทำให้คุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ถูกต้องได้

2) ในกรณีที่มิพื่อน้ำมันเชื้อเพลิงมาจำหน่าย ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดเล็ก ไม่ควรซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีผู้เสนอขายในราคาที่ถูกกว่าความเป็นจริง เพราะอาจเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

3) ให้ตรวจสอบปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิง และราคาที่ต้องชำระให้ถูกต้อง และให้ขอใบเสร็จรับเงินที่ระบุชนิด และปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงทุกครั้งที่มีการซื้อน้ำมัน

4) ควรตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงในเบื้องต้นก่อนทุกครั้ง เพื่อให้มั่นใจว่ามีคุณภาพ และถูกต้องตามกฎหมาย โดยปฏิบัติดังนี้

- การทดสอบโดยวิธีสังเกตสีของน้ำมันเชื้อเพลิง
 - เบนซินออกเทน 91 ต้องมีสีแดง
 - เบนซินออกเทน 95 ต้องมีสีเหลือง
 - ดีเซลหมนเร็ว ต้องมีสีเหลืองอมน้ำตาล
 - น้ำมันก๊าด ต้องไม่มีสี
- การทดสอบโดยวิธีหยคน้ำมันเชื้อเพลิงลงบนกระดาษเพื่อทดสอบน้ำมันเบนซินที่ถูกปลอมปนด้วยน้ำมันก๊าด หรือน้ำมันดีเซลหมนเร็ว สามารถทำโดยหยคน้ำมันลงบนกระดาษสำเนาบาง ให้มีขนาดประมาณเหรียญ 1 บาท

แล้วจับเวลาตั้งแต่เริ่มหยดจนกระทั่งน้ำมันระเหยหมด เบนซินออกเทน 91 และ 95 ใช้เวลาในการระเหยประมาณ 45 วินาที

ถ้าหากใช้เวลาในการระเหยเกินเวลาดังกล่าวให้สงสัยไว้ก่อนว่าน้ำมันเชื้อเพลิงนั้นอาจมีน้ำมันดีเซล หรือน้ำมันก๊าดปนอยู่ด้วย โดยเฉพาะในกรณีที่มีน้ำมันดีเซลปนอยู่ จะปรากฏเป็นคราบติดจนสังเกตเห็นได้ชัดเจน

แต่ในกรณีที่ใช้เวลาระเหยเร็วกว่าที่กำหนดและมีกลิ่นผิดปกติ ให้สงสัยไว้ก่อนว่าน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น อาจมีสารที่มีคุณสมบัติคล้ายน้ำมันเบนซินปนอยู่ ซึ่งจะทำการค่าออกเทนต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด

การทดสอบควรทดสอบในห้องที่มีแสงสว่างเพียงพอ และ ไม่มีลม

5) กรณีที่ไม่แน่ใจว่ามาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิง (มิเตอร์) ของสถานีบริการมีความถูกต้องหรือไม่ ควรขอความร่วมมือศูนย์ช่างตรวจวัด สำนักงานช่างตรวจวัดเขต กรมการค้าภายในที่รับผิดชอบในท้องถิ่นนั้น ตรวจสอบความถูกต้องให้ได้

6) ข้อเสนอแนะสำหรับพนักงานเติมน้ำมันในการปฏิบัติงานประจำวัน

- ก่อนเริ่มเปิดบริการประจำวัน
 - ตรวจสอบเช็คสต็อกน้ำมันเชื้อเพลิงที่มี
 - ตรวจสอบเช็คอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งระบบไฟฟ้าให้มีความพร้อม หากชำรุดเสียหายต้องแจ้งผู้ดูแล ห้ามให้ใช้งานและต้องซ่อมแซมให้เรียบร้อย
 - ขณะเติมน้ำมันเชื้อเพลิง ต้องไม่ประมาท ให้ระมัดระวังในการทำหน้าที่ ดูแลให้ระดับเครื่องยนต์ และไม่ให้มีการสูบบุหรี่ หรือห้ามก่อประกายไฟ
- ก่อนปิดการให้บริการ
 - ปิดไฟฟ้า ปิดระบบสูบน้ำมันเชื้อเพลิงให้เรียบร้อย เก็บอุปกรณ์ต่างๆ ในที่เก็บให้ถูกต้อง
 - ตรวจสอบเช็คสต็อกน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ
- ควรมีที่สำหรับพนักงานเติมน้ำมันได้ล้างทำความสะอาดร่างกายได้สะดวก พร้อมทั้งสบู่สำหรับชำระล้าง ไม่ควรใช้ผงซักฟอก
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับน้ำมันปิโตรเลียมบ่อย ๆ หรือนาน ๆ และล้างด้วยสบู่ทันทีเมื่อเสร็จงาน
- หลีกเลี่ยงการล้างมือด้วยน้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด หรือน้ำมันโซล่า ควรใช้สบู่

- ระวังเสื้อผ้า ถุงมือ ถุงเท้า และรองเท้ามิให้เปื้อกน้ำมัน และเมื่อเปื้อกให้ถอดเปลี่ยนทันที ไม่ควรใส่เสื้อผ้า ถุงมือ ถุงเท้าและรองเท้าที่เปื้อกน้ำมัน
- ผ้าเช็ดมือที่ซึ้นด้วยน้ำมัน ไม่ควรเก็บไว้ในกระเป๋ากางเกง
- หลีกเลี่ยงการสูดดมไอน้ำมัน
- หลีกเลี่ยงการสูดน้ำมันด้วยสายยาง โดยใช้ปากดูด

หมายเหตุ ผู้ที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดมีความผิดตาม มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการค้า้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 และต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรฐานการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง

รายละเอียดลักษณะ และปริมาณการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงของกิจการควบคุมประเภทที่ 1, 2

ลำดับที่	สถานประกอบกิจการ น้ำมันเชื้อเพลิง	ชนิด น้ำมันเชื้อเพลิง	ภาชนะบรรจุ น้ำมันเชื้อเพลิง	ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิง (ลิตร)
1	สถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ลักษณะที่หนึ่ง (ร้านจำหน่ายน้ำมัน เชื้อเพลิงรายย่อย)	ไวไฟมาก ไวไฟปานกลาง ไวไฟน้อย	- ขวด - กระป๋อง - ขวด กระป๋อง ถัง - ขวด กระป๋อง ถัง	ไม่เกิน 40 ลิตร ไม่เกิน 227 ลิตร ไม่เกิน 454 ลิตร
2	สถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ลักษณะที่สอง (โรงงานขนาดเล็ก หรือเพื่อการเกษตร)	ไวไฟมาก ไวไฟปานกลาง ไวไฟน้อย	- ขวด, กระป๋อง, ถัง, ถัง เก็บบนดินขนาดเล็ก - ขวด, กระป๋อง, ถัง, ถัง เก็บบนดินขนาดเล็ก - ขวด, กระป๋อง, ถัง, ถัง เก็บบนดินขนาดเล็ก, ถัง เก็บบนดินขนาดใหญ่, ถังเก็บใต้พื้นดิน	- เกิน 40 ลิตร แต่ไม่เกิน 454 ลิตร หรือ - เกิน 227 ลิตร แต่ไม่ เกิน 1,000 ลิตร หรือ - เกิน 454 ลิตร แต่ไม่ เกิน 15,000 ลิตร ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือหลายชนิด
3	สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภท ค. ลักษณะที่หนึ่ง (ปั๊มถัง ลอยริมถนนขนาดเล็ก)	ไวไฟมาก ไวไฟปานกลาง ไวไฟน้อย ไวไฟน้อย (หล่อลื่น)	- - ถังเก็บบนดินขนาดใหญ่ - ถังเก็บบนดินขนาดใหญ่ - ขวด, กระป๋อง	(ห้ามเก็บ) รวมกันไม่เกิน 10,000 ลิตร ไม่มีข้อกำหนด
4	สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภท ง. (ปั๊มหลอดแก้วมือ หมุน)	ไวไฟมาก ไวไฟปานกลาง ไวไฟน้อย ไวไฟน้อย (หล่อลื่น)	- ถัง - ถัง - ถัง - ขวด, กระป๋อง	- ไม่เกิน 300 ลิตร - ไม่เกิน 500 ลิตร ไม่มีข้อกำหนด
5	สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภท จ. ลักษณะที่หนึ่ง (สถานี บริการทางน้ำขนาดเล็ก)	ไวไฟมาก ไวไฟปานกลาง ไวไฟน้อย ไวไฟน้อย (หล่อลื่น)	- - ถังเก็บที่ติดตั้งภายใน โถ๊ะเหล็กถังเก็บบนดิน ขนาดใหญ่ - ขวด, กระป๋อง	(ห้ามเก็บ) รวมกันไม่เกิน 10,000 ลิตร ไม่มีข้อกำหนด

รูปที่ 4-2 ลักษณะและปริมาณการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงของกิจการควบคุมประเภทที่ 1, 2

4.5 ข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ

4.5.1 ผลกระทบที่น้ำมันเชื้อเพลิงมีอันตรายต่อสุขภาพ

ผลกระทบที่น้ำมันเชื้อเพลิงสามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพเราได้มีอยู่ 3 ทางคือ โดยการสัมผัสผิวหนังและร่างกาย โดยการสูดดมเข้าปอด และโดยการกลืนเข้าสู่กระเพาะอาหาร

1) การสัมผัสผิวหนัง

โดยปกติผิวหนังของเราจะมีไขมันธรรมชาติเคลือบหุ้มอยู่ เพื่อเป็นเกราะป้องกันเชื้อโรคมิให้เข้าสู่ร่างกายโดยทางผิวหนังโดยง่าย ผลกระทบที่น้ำมันเชื้อเพลิงมีอำนาจในการละลายขี้ผึ้งไขมันธรรมชาติออกจากผิวหนัง เมื่อผิวหนังเราสัมผัสน้ำมันเชื้อเพลิง หรือน้ำมันหล่อลื่นเป็นระยะเวลา นานๆ หรือบ่อยๆ อาจเกิดอาการต่างๆ ได้เช่น ระคายเคืองเป็นผื่นแดง ผิวแห้งแตก หรือเป็นมะเร็งผิวหนัง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการสัมผัส ชนิดของน้ำมันที่สัมผัส และสภาพของผิวหนังว่าไวต่อการแพ้เพียงไร

2) การสูดดมเข้าปอด

อันตรายจากการสูดดมเข้าปอดมักจะเกิดกับเชื้อเพลิงเบา เช่น น้ำมันเบนซิน และ น้ำมันก๊าด การสูดดมในปริมาณมาก นอกจากจะทำให้เกิดอาการระคายเคืองในหลอดลมและปอด เนื่องจากน้ำมันสัมผัสผิวเยื่อแล้วยังก่อให้เกิดการขาดออกซิเจนด้วย อาการที่เกิดขึ้นอาจมีได้ ดังนี้ คือ วิงเวียน ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อ่อนเพลีย ง่วงนอน และอาจตายได้หากขาดออกซิเจนเป็นเวลานานเกินไป

3) การกลืนเข้าสู่กระเพาะอาหาร

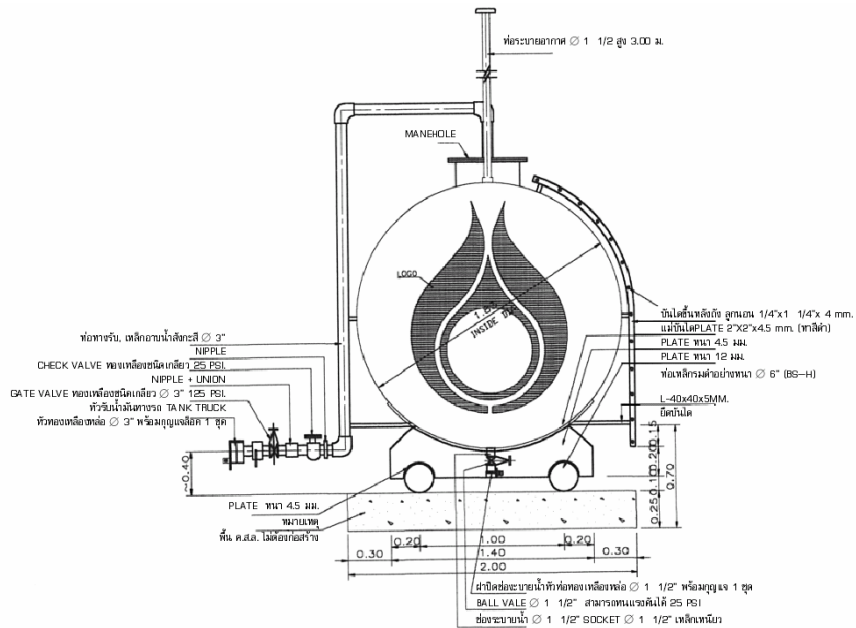
ในน้ำมันเชื้อเพลิงมีสารเคมีเพิ่มคุณภาพต่าง ๆ ที่เติมในน้ำมัน ซึ่งอาจเป็นพิษต่อร่างกายได้ เช่น สารตะกั่วในเบนซิน สารเพิ่มคุณภาพบางตัวในน้ำมันหล่อลื่น การกลืนน้ำมันปิโตรเลียม เข้าสู่กระเพาะอาจก่อให้เกิดอาการคลื่นไส้ ปวดท้อง และท้องเดินได้

4.5.2 การรักษาเบื้องต้น

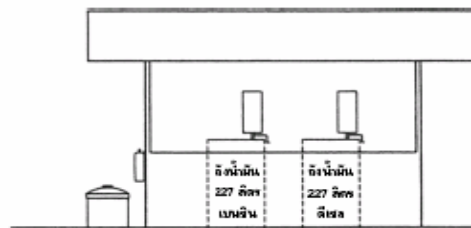
เมื่อสัมผัสและเกิดอาการระคายเคือง ให้รีบล้างด้วยสบู่ ไม่ควรล้างด้วยผงซักฟอก และควรปรึกษาแพทย์เมื่อเกิดอาการวิงเวียน คลื่นไส้ หรือปวดศีรษะเนื่องจากสูดดมไอของน้ำมันเชื้อเพลิงเข้าไปมาก ให้พาไปยังที่โล่งมีอากาศบริสุทธิ์ ให้ความอบอุ่นและพักผ่อน หากอาการรุนแรงอาจต้องช่วยผายปอดหรือให้ออกซิเจน หากไม่ดีขึ้นให้รีบพาไปพบแพทย์ทันที

เมื่อเกิดกลืนน้ำมันเชื้อเพลิงลงสู่กระเพาะอาหาร ให้ดื่มนม หรือน้ำอุ่นราว ¼ ลิตร แล้วรีบนำส่งโรงพยาบาล ห้ามล้วงคอให้อาเจียนอย่างเด็ดขาด เพราะจะเกิดความเสี่ยงที่น้ำมันที่สำรอกออกมาจะไหลย้อนเข้าไปในหลอดลมและปอด ซึ่งจะก่อให้เกิดอาการขาดออกซิเจนเป็นปอดบวม เนื่องจากสารเคมีและมีอันตรายถึงชีวิตได้

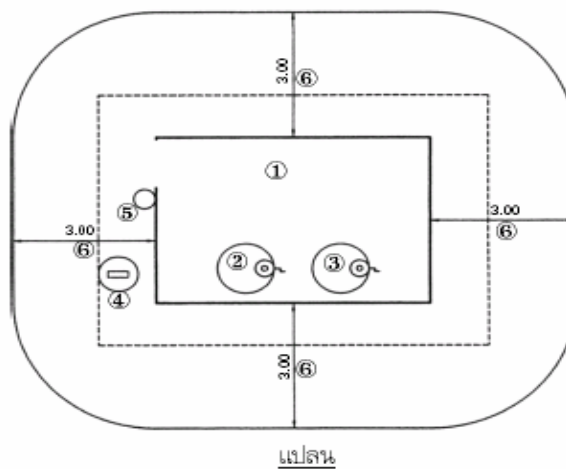
มาตรฐานการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง

รูปที่ 4-7 รูปด้านท้ายถังน้ำมันฐานสกีขนาดบรรจุไม่เกิน 9,600 ลิตร

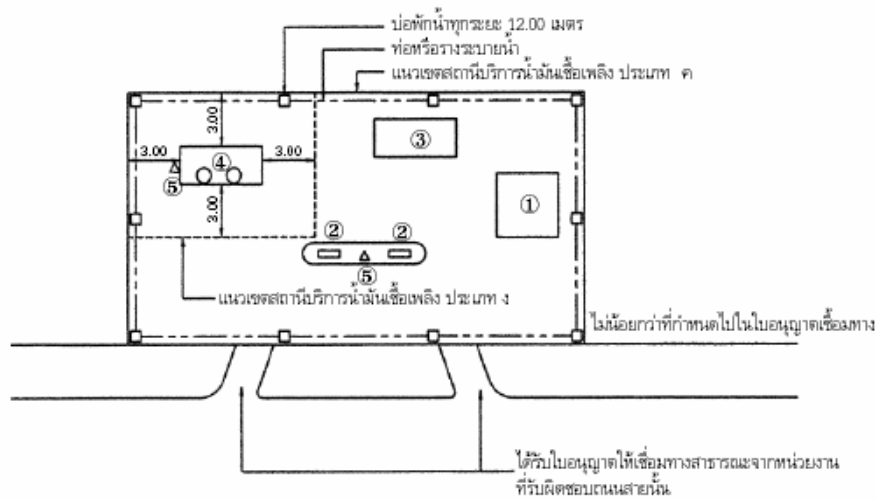

รูปด้าน
สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ง

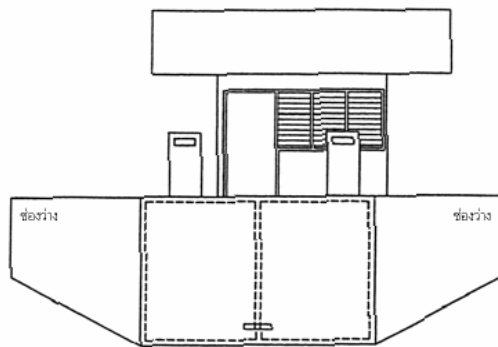
แปลน

รูปที่ 4-8 สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ง. (ป้อมหลอดแก้วมือหมุน)

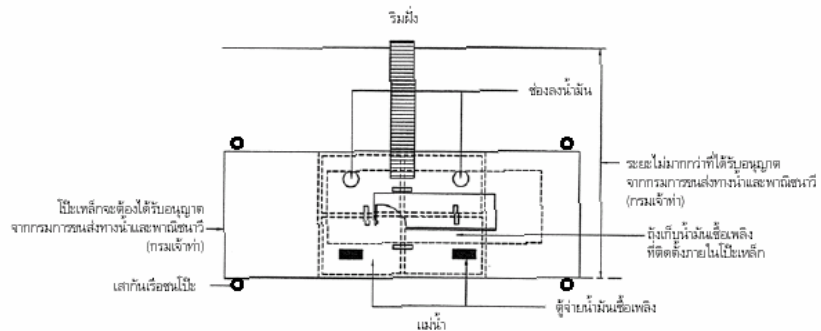
แปลน

รูปที่ 4-9 สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ก. ลักษณะที่ 1 และประเภท ง. ที่ตั้งอยู่รวมกัน

รูปด้าน

สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ. ลักษณะที่ 1

แปลน

รูปที่ 4-10 สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ. ลักษณะที่ 1 (สถานีบริการทางน้ำขนาดเล็ก)